

LULEÅ KOMMUN

När ska en god man för bortavarande eller okända arvingar förordnas?

I vilka fall överförmyndarnämnden ska förordna en god man för bortavarande eller okända arvingar i dödsbo regleras i 11 kap 3 § föräldrabalken (FB). Det vanligaste är att en god man för bortavarande behövs på grund av att en arvinge eller testamentstagare vistas på okänd eller avlägsen ort och därför inte kan bevaka sin rätt i boet och förvalta sin lott i det. En god man kan också förordnas om det är osäkert om det finns någon okänd arvinge. Överförmyndarnämnden ska förordna god man enligt ovan efter anmälan eller när behovet blir känt på annat sätt. Krävs en god man för den som har rätt i ett dödsbo, ska det anmälas till överförmyndarnämnden av den som har boet i sin vård.

Uppdragets omfattning

Uppdraget att bevaka en okänd eller bortavarande arvinges rätt innebär att gode mannen ska kallas till bouppteckning och närvara vid denna. När bouppteckning har registrerats hos Skatteverket ska gode mannen skicka en kopia av bouppteckningen till överförmyndarnämnden. Gode mannen ska vidare verka för att arvskifte kommer till stånd. Har boet inte skiftats inom sex månader från det att bouppteckningen förrättades ska gode mannen lämna en redogörelse för anledningen till överförmyndarnämnden. Sådan redogörelse ska därefter lämnas var sjätte månad fram till dess att boet skiftas.

Arvskungörelse eller preskription av arv

Om det är osäkert vid bouppteckningsförrättningen ifall det finns någon okänd arvinge eller om det finns någon som är känd till namnet, men man vet inte var denne finns, ska den som har boet i sin vård anmäla det till Skatteverket (enligt 16 kap 1 § Ärvdabalken). Skatteverket ska sedan låta kungöra detta i Post- och Inrikes Tidningar i en s.k. arvskungörelse. Enligt kungörelsen ska den som berörs göra sin rätt gällande inom fem år från den dag kungörelsen blev införd i tidningen.

Har ingen arvskungörelse införts ska arvinge göra sin rätt gällande inom tio år från dödsfallet. Har arvinge inte gjort sin rätt gällande inom fem år från arvskungörelse eller 10 år från dödsfallet för det fall att arvskungörelse inte har införts, preskriberas arvet, den enskilde mister därmed sin rätt till arv.

Det är inte den gode mannens uppgift att söka efter den bortavarande.

I de fall där den bortavarande arvingen är ensam arvinge eller ärver en större summa pengar kan man dock tänka sig att gode mannen aktivt söker den bortavarande. Det kräver dock att tillgångarna är tillräckligt stora för en sådan utgift. Gode mannens arvode bekostas av dödsboet.

Arvskifte

Om det finns flera dödsbodelägare ska arvskifte upprättas. Finns bara en arvinge i dödsboet och denne är bortavarande eller om alla dödsbodelägare är okända ska egendomen överföras på konto tillhörigt den bortavarande arvingen eller de okända arvingarna, något arvskifte upprättas inte i dessa fall. Kontot ska vara försett med s.k. överförmyndarspär.

När arvskifte har upprättats ska gode mannen underteckna arvskifteshandlingen för bortavarande/okända arvingens räkning. Gode mannen ska sedan lämna arvskiftet till överförmyndarnämnden tillsammans med en ansökan om överförmyndarnämndens samtycke till egendomens fördelning. Efter att överförmyndarnämnden har lämnat samtycke till arvskiftet ska den bortavarandes/okända arvingens lott föras över på konto i bortavarandes/okända arvingens namn, kontot ska vara försett med s.k. överförmyndarspär. Gode mannen ska lämna en förteckning till överförmyndarnämnden över de tillgångar som denne förvaltar.

Gode mannen ska se till så att bortavarande/okända arvingars medel finns på ett konto som ger ränta och ska redovisa förvaltningen av egendomen en gång per år till överförmyndarnämnden i en årsräkning. Årsräkningen ska lämnas före 1 mars och avser då förvaltningen för föregående år. Gode mannen har rätt till ett skäligt arvode för uppdraget som god man. Det är överförmyndarnämnden som beslutar om arvodets storlek. Arvode, skatt och arbetsgivaravgifter ska betalas med bortavarande/okända arvingars medel om det finns, annars betalas det av kommunen.

Godmanskapets upphörande

Ger sig den bortavarande eller okända arvingen till känna ska godmanskapet upphöra. Godmanskap upphör genom beslut av överförmyndarnämnden. Om de medel som gode mannen förvaltar tar slut ska godmanskapet upphöra. Gode mannen ska då anmäla till överförmyndarnämnden att medel att förvalta saknas. När preskriptionstiden 5 eller 10 år förflutit kan godmanskapet också upphöra.

Överförmyndarnämnden